

Presă și informare

Curtea de Justiție a Uniunii Europene

COMUNICAT DE PRESĂ nr. 25/10

Luxemburg, 9 martie 2010

Hotărârile în cauza C-378/08 și în cauzele conexe C-379/08 și C-380/08
Raffinerie Mediterranee (ERG) SpA, Polimeri Europa SpA și Syndial SpA/
Ministero dello Sviluppo economico și alții
și ENI SpA/Ministero Ambiente e Tutela del Territorio e del Mare și alții

Operatorii care exploatează instalații în apropierea unei zone poluate pot fi prezumați răspunzători pentru poluare

În plus, autoritățile naționale pot condiționa dreptul operatorilor de a utiliza propriile terenuri de realizarea lucrărilor de refacere a mediului impuse

Directiva privind răspunderea pentru mediul înconjurător¹ prevede, în ceea ce privește anumite activități enumerate în anexa II la această directivă, că operatorul a cărei activitate a cauzat o daună asupra mediului sau o amenințare iminentă de producere a unei asemenea daune răspunde pentru aceasta. Operatorul trebuie astfel să ia măsurile de reparare necesare și să își asume cheltuielile aferente.

Rada portului Augusta, situată în regiunea Priolo Gargallo (Sicilia), este afectată de fenomene recurente de poluare a mediului care au început să se manifeste în anii '60, când a fost creat polul Augusta-Priolo-Melilli ca pol petrolier. De atunci, numeroase întreprinderi, active în sectorul hidrocarburilor și al petrochimiei, s-au instalat și s-au succedat în această regiune.

Printr-o serie de decizii succesive, autoritățile administrative italiene au impus întreprinderilor riverane radei portului Augusta obligații de eliminare a poluării constatate în regiunea Priolo, declarată „sit de interes național în vederea reabilitării”.

Întreprinderile Raffinerie Mediterranee (ERG) Spa, Polimeri Europa Spa, Syndial Spa, precum și ENI Spa au sesizat instanțele italiene cu acțiuni împotriva acestor decizii administrative. Tribunale amministrativo regionale della Sicilia (Tribunalul Administrativ Regional din Sicilia, Italia), care trebuie să se pronunțe asupra acestor cauze, a adresat Curții de Justiție mai multe întrebări referitoare la aplicarea principiului „poluatorul plătește”.

Cauza C-378/08

Instanța italiană urmărește să afle în special dacă principiul „poluatorul plătește” se opune unei reglementări naționale care permite autorității competente să impună unor operatori, datorită proximității instalațiilor acestora cu o zonă poluată, măsuri de reparare a daunelor aduse mediului, fără să fi efectuat în prealabil o anchetă privind evenimentul aflat la originea poluării și fără să fi stabilit nici existența unei fapte culpabile a operatorilor, nici existența unei legături de cauzalitate între aceștia și poluarea constatată.

În hotărârea pronunțată astăzi, Curtea a ajuns la concluzia că directiva privind răspunderea pentru mediul înconjurător nu se opune unei reglementări naționale care permite autorității competente să prezume existența unei legături de cauzalitate între anumiți operatori și o poluare constatată, și aceasta în temeiul proximității instalațiilor acestora cu zona de poluare. Cu toate acestea, conform principiului „poluatorul plătește”, pentru a prezuma o asemenea legătură de cauzalitate, această autoritate trebuie să dispună de indicii plauzibile care pot fundamenta prezumția acesteia, precum

¹ Directiva 2004/35/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 aprilie 2004 privind răspunderea pentru mediul înconjurător în legătură cu prevenirea și repararea daunelor aduse mediului (JO L 143, p. 56, Ediție specială, 15/vol. 11, p. 168).

proximitatea instalației operatorului cu poluarea constatată și corespondența dintre substanțele poluante găsite și compușii utilizați de operator în cadrul activităților sale.

În plus, autoritatea competentă nu este obligată să dovedească existența unei fapte culpabile a operatorilor ale căror activități sunt considerate responsabile pentru daunele aduse mediului. În schimb, revine acestei autorități sarcina de a cerceta în prealabil originea poluării constatate, respectiva autoritate dispunând în această privință de o marjă de apreciere cu privire la procedurile, la mijloacele care trebuie utilizate și la durata unei astfel de cercetări.

Cauzele conexe C-379/08 și C-380/08

Instanța italiană solicită să se stabilească dacă directiva privind răspunderea pentru mediul înconjurător permite o modificare substanțială a măsurilor de reparare a daunelor aduse mediului care au fost deja executate sau care au făcut obiectul unui început de executare. În plus, această instanță urmărește să afle dacă directiva se opune unei reglementări naționale care condiționează exercitarea dreptului operatorilor de a utiliza propriile terenuri de realizarea lucrărilor impuse.

În hotărârea pronunțată astăzi, Curtea a ajuns la concluzia că autoritatea competentă are posibilitatea să modifice substanțial măsurile de reparare a daunelor aduse mediului care au fost stabilite în urma unei proceduri contradictorii desfășurate în colaborare cu operatorii în cauză și care au fost deja executate sau au făcut obiectul unui început de executare. Totuși, în vederea adoptării unei astfel de decizii, această autoritate trebuie:

- să asculte operatorii, cu excepția cazului în care urgența situației mediului impune o acțiune imediată a autorității competente;
- să invite, în special, persoanele pe terenul cărora trebuie să se aplice aceste măsuri să își prezinte observațiile, de care aceasta va ține seama și
- să indice în cuprinsul deciziei motivele care justifică alegerea sa, precum și, după caz, pe cele care sunt de natură să justifice că o examinare detaliată nu se impunea sau nu a putut fi efectuată, ca urmare – de exemplu – a urgenței situației mediului.

De asemenea, Curtea consideră că directiva privind răspunderea pentru mediul înconjurător nu se opune unei reglementări naționale care permite autorității competente să condiționeze exercitarea dreptului operatorilor de a utiliza propriile terenuri de realizarea lucrărilor de refacere a mediului impuse, chiar în condițiile în care terenurile menționate nu ar fi vizate de aceste lucrări, deoarece au făcut obiectul unor măsuri anterioare de „reabilitare” sau nu au fost niciodată poluate. Cu toate acestea, o astfel de măsură trebuie să fie justificată de obiectivul de a împiedica agravarea situației mediului sau, în aplicarea principiului precauției, de obiectivul prevenirii apariției sau a reapariției altor daune aduse mediului pe terenurile operatorilor, adiacente întregului țărm care face obiectul măsurilor de reparare menționate.

MENȚIUNE: Trimiterea preliminară permite instanțelor din statele membre ca, în cadrul unui litigiu cu care sunt sesizate, să adreseze Curții întrebări cu privire la interpretarea dreptului Uniunii sau la validitatea unui act al Uniunii. Curtea nu soluționează litigiul național. Este de competența instanței naționale să soluționeze cauza conform deciziei Curții. Această decizie este obligatorie, în egală măsură, pentru celelalte instanțe naționale care sunt sesizate cu o problemă similară.

Document neoficial, destinat presei, care nu angajează răspunderea Curții de Justiție.

Textul integral al hotărârilor [C-378/08](#); [C-379/08](#) și [C-380/08](#) se publică pe site-ul CURIA în ziua pronunțării.

Persoana de contact pentru presă: Claudiu Ecedi-Stoisavlevici ☎ (+352) 4303 3720

Imagini de la pronunțarea hotărârii sunt disponibile pe „[Europe by Satellite](#).” ☎ (+32) 2 2964106